

Koron rendezésében (Koron pontosan tíz évvel ezelőtt Sterija-díjat kapott e darab színre állításáért), továbbá a triezsti Szlovén Színház A köd bőre című előadása és a szarajevói kísérleti színházak fesztiváljának idei győztese, a Bitolai Népszínház előadásában láttott Mara menyegzője című dráma, amely Vladimir Kosztov azonos című regényéből készült.

E röpke szubjektív jegyzet után íme a lapzártakor érkezett díjak jegyzéke. A 22. országos színházi fesztivál zsűrije — Primož Kozak, Jevrem Brković, Gerold László, dr. Tvrtko Kulenović és Muharem Perović — a legjobb előadásá A küklopszot nyilvánította. A rendezésért járó díjat is A küklopsz színre állítója, Kosta Spajić kapta, és övé a színpadra alkalmazásért járó díj is. A színészek között kiosztandó öt díj tulajdonosai: Relja Bašić (a zágrábi vándorszínház tagja), Joana Popovszka (bitolai Népszínház), Rade Šerbedžija és Boris Buzančić (mindketen a zágrábi Nemzeti Színház tagjai) és Nikola Simić (belgrádi Jugoszláv Drámai Színház). A díszlet és jelmez díja Trieszbe került, Drago Turina, illetve Anja Dolenc tulajdonába. A köd bőre című előadásra nyújtottak elismerésül. A vígjátékért járó díjat a Csaruga előadása kapta, míg a Játékok különdíján két rendező osztozik, Miroslav Belović a Držić-vígjáték és Mile Korun a Cankar-dráma rendezője. A Játékok kerekasztalának díját is A küklopsz kapta. A bíráló bizottság — úgy tűnik, jogosan — az idén sem osztotta ki a legjobb mai színpadi szövegért járó díjat.

A JUGOSZLÁV KULTÚRA HÓNAPJA RÓMÁBAN. Giovanni Leone és Josip Broz Tito köztársasági elnökök védnöksége alatt tartják április 21-e és május 29-e között Rómában a jugoszláv kultúra hónapját. Az olasz fővárosban megrendezett nagyszabású

művelődési rendezvény kapcsán a két köztársasági elnök megelégedését fejezte ki, hogy a kultúra és a művészetek terén is mindinkább érvényesül a két ország közötti barátság és a jószomszédi együttműködés szelleme.

A megnyitó előtt mindkét részről hangsúlyozták: a rendezvény célja, hogy Olaszországban teljesebb képet nyújtsanak a jugoszláviai nemzetek és nemzetiségek művészeti eredményeiről, törkevéseiről és kifejezésre juttassák a jugoszláv—olasz baráti együttműködés és kapcsolatok magas fokát, különösen most, az osimói megállapodások becikkelyezése után és a belgrádi európai biztonsági értekezlet előtt.

A rendezvénysorozat mintegy harminc különböző rendezvényt ölel föl: filmbemutatókat, zenei, színházi és balettelőadásokat, kiállításokat, valamint előadásokat a művelődési és művészeti élet jugoszláviai, az öngazgatás alapjain nyugvó megszervezésének tapasztalatairól.

Az olasz közvélemény érdeklődéssel figyeli a rendezvényeket. Az olasz újságokban megjelenő alkalmi cikkek egész sora, a rádió- és tévéjelentések gyakorisága is bizonyítja ezt. Legtöbbször egyetértettek azzal, hogy Róma tavaszi kulturális idényének ez a legjelentősebb és legtöbb figyelmet érdemlő rendezvénye.

TIZ ÉVE múlt annak, hogy városunk, szocialista autonóm tartományunk és országunk neves forradalmára, közéleti embere, írója, esztétája, akadémikusa, irodalomtörténésze és pedagógusa, az újvidéki Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének alapító tanára váratlanul és hirtelen elhunyt.

Akkor pótolhatatlannak látszott a hiány, amit maga után hagyott. S ma,

Elhangzott 1977. március 27-én, a Sinkó Ervin apatini szülőházánál tartott koszorúzási ünnepségen.

tíz év múltán immár az ő példáján is a régi igazságot tapasztaljuk: az igazán nagy emberi egyéniségek közösségi hatása sohasem korlátozódik csupán az életükre; a tettekben és magatartásformában, alkotásokban és példaadásban testet öltő szellemiségük a fizikai elmúlás után is termékenyítően hat. Pontosabban: termékenyítően hathat, amennyiben ez a szellemiség olyan társadalmi közegre talál, amely maga is termékeny.

A hiányérzetünket elfojtani nem, esetleg csak mérsékelni tudó Idő távlatából *ilyen* értelemben mondhatjuk tehát, hogy Sinkó Ervin forradalmi szellemisége sem halt el az emberrel: közéletiek és művészek, pedagógusok és más értelmiségi dolgozók, fiatal és idősebb nemzedékek jó néhány a ő egykori aktivizmusából és ránk hagyott életművéből is merített és merít cselekvő és alkotó inspirációt. Zágrábtól Apatinig, Lendvától Újvidékig, Szabadkától Belgrádig s esetenként talán e földrajzi térségeken túl is.

Az emberi szellemiség jelentősége természetesen sohasem mérhető pusztán mennyiségi mutatókkal. Esetünkben azonban mégsem lehet szem elől téveszteni, hogy Sinkó Ervin az egyik első jugoszláviai kommunista volt; a Kommunisták Magyarországi Pártjának alapító tagjai közé tartozott; az 1919-es magyar proletárforradalom vezérének kiemelkedő ifjú közkatona; tevékeny antifasiszta; a Rab szigeti olasz zsidótábor illegális népfelszabadító bizottságának elnöke; Rab evakuációs bizottságának a ZAVNOH által kinevezett tagja, aki az olasz kapituláció és a tábor fölszabadulása után nyomban csatlakozik partizánjainkhoz; a jugoszláv Népfelszabadító Háború es népi forradalom részvevője 1943-tól 1945-ig, a teljes fölszabadulásig; eközben a legendás IV. hadtest korduni, likai és Karlovac környéki nehéz harci

útjának megjárója, ideológiai-kulturális beosztásokban; a felszabadulás után az autentikus, titói forraramunk élvonalbeli és szenvedélyes védelmezője a sztalin kominform rágalomhadjárata idején; számos jugoszláv — állami, köztársasági és városi — kitüntetés kiérdemlője stb. stb. S ugyanezen Sinkó Ervin több mint 30 kötetnyi írásos életművet is maga után hagyott, magyar és horvát szerb nyelven. S ebből mintegy 25 testes könyvnyi szépirodalom, tanulmány, irodalomtörténet, publicisztika és emlékirat a *válogatott*, legértékesebb Sinkó-művek sorozatába kívánkozik.

Apatin város dolgozói, felnőtt és ifjú nemzedékei egyaránt és méltán tudhatják e hatalmas, ám jórészt még kiadatlan életművet — a magukénak is. Napjainkban különösképpen, hisz tartomány- és országszerte szemtanúi vagyunk a forradalmi és alkotói hagyományok erőteljes helyi ápolásának, szellemi birtokbavételének. Szűkebb társadalmi közösségünkben elég csak egy Szabadka, Szivác, Zombor, Kishegy, Ada, Temerin vagy Zrenjanin példájára hivatkozni, hogy érzékeltessük: milyen gazdag lehetőségei vannak önigazgató művelődési életünkben a progresszív helyi hagyományok termékeny ápolásának! Művelődési rendezvények, ifjúsági vetélkedők, tudományos tanácskozások, helyi eszközökkel és eszköztársítással létrehozott kiadványok jelzik egy-egy községünk egykori kiemelkedő polgárának vagy szülőltének termékeny utóéletét az illető község mai művelődési életében.

Most, amikor a Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete munkaközösségének a nevében koszorút helyezünk Sinkó Ervin apatini szülőházának emléktáblájára, az ő eszmei, tudományos és művészi hagyományának helyi ápolásához is sikeres munkát kívánunk a város dolgozóinak,

aktivistáinak, pedagógusainak, más művelődési dolgozóinak s nem utolsósorban az ifjúságnak.

BOSNYÁK István

SINKÓ ERVIN ÉVRFODULÓJÁN. Tíz esztendővel ezelőtt halt meg Sinkó Ervin, a felszabadulás utáni évtizedek legnagyobb formátumú, nagy hatást kiváltó egyénisége a jugoszláviai magyar irodalomnak. S a legtalányosabbak egyike is, rehetjük nyomban állításunkhoz keigészítésképpen megfigyelésűinket. Talányos alkotói egyéniség volt, elsősorban talán azért, mert nem ismerjük eléggé. Nem az olvasásán múló ismeretére gondolok itt, hiszen az író megismerésének csak első stádiuma műveinek olvasása. Értelmező módon való megismeréséről van szó, ezen a téren pedig csak most kezdjük megtenni az első lépéseket. Hadd jegyezzem meg, a *Híd* most megjelent Sinkó-száma, igény-bejelentésével kétségtelenül ezek közé a bizonyos „első lépések” közé tartozik. Természetesen könnyebb legendákat költeni az intellektuális és etikus forradalmárról, mert nem kell számot vetni sem Sinkó Ervin életművével, sem pedig a korról, amelyben élt, a hatvankilenc esztendővel, tehát a XX. századnak majdnem háromnegyedével sem. Pedig nem lehet megkerülni a Sinkó Ervin neve jelezte élet és irodalom viszonylatokat, számolni kell a valóságos életút kanyargós nyomvonalával, amely Apatinból indult 1898-ban és ért véget Zágrábban a Mirogojon 1967 tavaszán. A sinkói „művel”, amely két verseskönyvvel kezdődik (az egyik Szabadkán, a másik Bécsben jelent meg), folytatódik a húszas években írt és a *Nyugatban* megjelent három regényével, s tanulmányainak első sorozaival; a harmincas évek olyan nagy vállalkozásaival, mint az *Optimisták* és

a *Tizennégy nap*, amelyek egészen az ötvenes évekig kéziratban várták soruk fordulatát; a felszabadulás utáni tevékenysége eredményeivel: publicisztikájával és tanulmányírásával, hogy végződjék a hatvanas évek irodalomtörténeti jellegű könyveivel, a Csokonai Vitéz Mihályról és a magyar irodalom egyes korszakairól írottakkal. És természetesen az ezeket a műveket szüntelenül kísérő versek és napló-szövegek is adva vannak, és éppen ezek azok, amelyek mintegy az élet egészen személyes sáncával kerítik be az író művét.

És számolnunk kell Sinkó Ervin eszmevilágával — ennek nagyságával és minden esendőségével, de változásaival, történelemhez tapadó voltaival is. Sok még a talány, az ismeretlen részlet, a meg nem magyarázott s föl nem derített mozzanat a fentiek vonatkozásában, éppen ezért nagyon is nehéz tisztán látni. Nem tudjuk például felmérni, pozitív és negatív vonásait, megmutatni Sinkó Ervin én-központúságának, individualizmusának, amelynek nemcsak objektív tényezői voltak, hanem egészen nyilvánvalóan olyan kényszerképzetei is, amelyek megfejtéséhez talán még a lélektan tudóit is segítségül kell hívnunk. Igaz, egy individualista korszak gyermeke volt, az 1910-es éveké, s ő is azok közé tartozott, akik a forradalomcsinálásban a maguk lelkiüdvével tördöttek elsősorban, és az emberiség megváltásának a kérdését a maguk üdvözülése problémájával egyenlítették ki, azután pedig csodálkoztak, hogy száraz lábbal nem tudnak átkelni a forradalmi, majd pedig az ezt követő ellenforradalmi korszak jelképes „Vörös tengerén”. Miért tartotta magát Sinkó Ervin malkacsul ezekben az eszmei hadállásokban feltűnően sokáig, s miért nem kényszerült korábban szembenézni a valóságos élet valóságos problémáival, s főleg miért kerülte

Elhangzott Zrenjaninban, a március 30-i Híd-bemutatón.